

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk
küldendőkSzékelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.Előfizetési pénzek,
Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ: NAGY KÁROLY , ref. theol. tanár.	KIADJA: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület »Egyházi Értekezlete«	Megjelenik: minden vasárnap egy iven.
FELELŐS SZERKESZTŐ: VAJDA FERENCZ , székelyudvarhelyi ref. pap		ELŐFIZETÉSI ÁR: Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor. Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Olvasóinkhoz.

Uj év negyed küszöbén állunk. Ujból szólunk olvasóinkhoz, hogy a »Vasárnap«-ot pártolják, terjesszék. Ez ideig el, felhívó szózatainkban, magunk mondogattuk el, hogy ilyen meg amolyan szükség van a »Vasárnap«-ra. Hitte aki akarta; a ki aggódott anyaszentegyháza sorsá és lelkének üdvössége felett. Más pedig mondhatta felhívó szavainkat reklámnak. Ez alkalommal mással mondatjuk el a felhívást. Három levelet iktatunk ide, melyekből megítélhetik olvasóink, hogy milyen vélemény uralkodik a »Vasárnap« felől.

I. A »Vasárnap« Szerkesztőségének.

Az én hallgatóim nem érkeznek olvasással foglalkozni. Hanem ajánlatára a »Vasárnap« *Nánási József* hívennek — ki gondnok is — küldhető. Kiváló tisztelettel. 1904. II. 14. B. J. ev. ref. lelkész.

II. A »Vasárnap« című ujságnak.

Mélyen tisztelt Tiszteletes úr! Szivemből köszönöm jóságát, hogy a »Vasárnap« ujságot nekem megküldötte. Nagyon beteg voltam, már három hónapja, hiába rendelt az orvos orvosságot nem használt semmit. De, mióta a »Vasárnap« ujságot olvasom, jobban vagyok. Ez az ujság meggyógyított. Ujból is köszönöm szives jóságát. Tisztelettel, maradtam. Szászlóna, 1904. február 18. *Varga Lovas* Ferenczné.

III. Mélyentisztelt Szerkesztő Ur!

Istentől volt adva az a gondolat, hogy a »Vasárnapot« életre hozzák. Isten ad hozzá erőt, hogy tovább is éljen. Mindazon hitbuzgó férfiakon, kik az olvasókban a hitet, a szeretet erősítik, Is-

ten áldása van. Mert így nemcsak a templomba halljuk az Isten igéjét, hanem itt van ez a lap, a melyet templomozás után elolvasva, ismételve találják azokat a vigasztaló, azokat a boldogító igéket, a melyek a lelket megtisztítják és Istenhez fölemelik.

De milyen áldás ez a lap olyan helyen, a hol nincs református templom, a hol nincs papja annak a néhány református családnak, a kit a sors elszakított, messze elvitt papjától, templomától — mint minket is.

Mi lesz azok lelkével? Elsatnyul, elcsügged, ha bánat éri; ha nincs ki hitét erősítse, ha nincs hol vigaszt merítsen minden vasárnap az Ur beszédéből. Ki mondja meg neki az Ur szavát: »Hivj segítségül engemet a te nyomoruságodnak idején« . . . ? A »Vasárnap«, a szeretet lapja. Ez az egészségesnek lelkigyönyört, a betegnek e mellett még vigasztaló orvosságot nyújt. A betegnek nagy hitre van szüksége, (ezt tudom magamról, hosszas betegségben sokszor enyhített), mert a kísértő akkor jön el a mikor legnagyobb a szenvedés.

Vajha, Jobbal tudnók tünni szenvedéseinket és oly rendületlenül biznánk Istenben mint ő. De sajnos, az ember vigasztaló nélkül hamar elcsügged, hite gyengül és végre az a szó hagyja el ajkát: elhagyott az Isten!

Pedig ugy-e bár kedves tiszteles ur, Isten nem hagyja el még a bűnöst sem, ha ő benne bizik? Hisz ezt tanítja a Biblia, ezt hirdeti a »Vasárnap« is.

És én szeretettel olvasom a »Vasárnapot«, a »Vasárnap« biztató sorait. Mély tisztelettel. Zerneszt, 1904. feb. 16. *Csiszár* Mariska.

Bár az első levél nem látja szükségét az olvasásnak, s így talán a »Vasárnap«-nak sem: de a két utóbbi egyszerű és őszinte hangjával felbátorít, hogy a »Vasárnap« pártolására tovább kérjük olvasóinkat. A kinek előfizetése lejárt a mult hó végével, siessen megújítani, hogy fenakadás nélkül küldhessük. A »Vasárnap« előfizetési ára az év végéig: 3 korona, félévre 2 korona, negyedévre: 1 korona. Ujjonnan belépő előfizetőknek a még készletben levő számokat ingyen küldjük meg. Előfizetési pénzek Becsek D. Fia könyvnyomdájába küldendők, Székelyudvarhelyre Árpád-utca 3.

Szerkesztő.

Ünnep után.

Elmult az ünnep. Az áhitat kiszállt a szívekből; a szeretet sugára el a szemekből. A béke, melynek áldásos csendjében összeölelkeztek az emberek, hiu ábránd. Utczai zaj, irigy szemek zöldes fénye, marakodás, irigység veszik körül minden oldalról az embert. Az álarcz, a melyet igen sokan néhány napra magukra öltöttek, lehullt az arczról. Az emberek teljes mivoltukban állanak előttünk. Erkölcsi züllöttség, rombolás minden oldalon és minden téren. Akárhova tekintünk is, mindenütt a bomlás és pusztulás elszomorító jeleivel találkozunk.

Szeretet, hit már csak üres jelszavak. Kevesen, igen kevesen fogják fel ezt a maguk lélekemelő tisztaságában; a legtöbb ember az utcza sarában gázol rajtuk.

Szomorú állapot. Érdemes rajta elmélkedni, a ki aggódik a jövőért. Az ember szemébe könny

tolul, ha látja ezen pusztulásnak félreismerhetetlenül kétségbeejtő mivoltukban élénk tűnő jeleit.

Önkéntelenül előtérben jó az a gondolat, hogy orvoslás kell ide, még pedig gyors. Nem kell késlekedni, hozzá kell fogni a baj gyógyításához. Jobb előbb, mint utóbb, mert ekkor talán már késő lesz.

Mi — a kik itt e kis lap köré gyülekeztünk — lássunk a munkához. Ne törődjünk a gunyolódók mosolyával vagy támadásával. Döntsük meg a bűnös és közönyös világ korhadt oszlopait és építsünk a romok felett új világot. Erősítsen meg, villanyozzon fel bennünket az a gondolat, az a tudat, hogy szebb jövő hajnalhasadásáért küzdünk. Azt akarjuk előkészíteni. A jövőt, a midőn az evangéliumi szeretet tiszta fénye vesz bennünket majd körül.

Vivjuk ki a biblia jogát és érvényesítsük annak örök igazságait a magán életben. A biblia igazságaival felvértezve induljunk a harczba a bűn és setétség ellen. Ne riadjunk vissza a munka nehézségeitől, hanem már csirájában fojtsuk meg a bűnt, mert máskülönben annak árja eltemet. Ha elfáradunk, erősítsen meg az Isteni ige. Ha kétség gyötör, lebegjen előttünk Megváltónk Isteni élete. Legyen máz egyszer világosság, elég sokáig éltünk a bűn setétségében. Kis siker ne vakitsjon el!

Az ünnep elmult. Fel a munkára! Dolgozzunk!

R. Gy.

Zsoltár.

Uram! uram! erős kőszálam.

Hajtsd hozzám a te füledet;

Vezérelj engem, szabadíts meg

TÁRCZA.

Csernátoni Márton.

— Egy enyedi diák története. —

Elbeszéli: *Váró Ferencz.*

IV.

Maga a főgondnok, Bethlen Miklós gróf jegyzett föl belőle egyet, és mást a maga híres emlékirataiba. Onnan böngészem ki a főbb adatokat.

Csernátoni Márton, mielőtt utra kelt, megszerzett még egy-két hulladék papirost a többi professzorok kezeirásával is, szalonnatakarónak; megszerezte nagyobb bizonyosságul, egy darab zöld viasztba nyomva, a város pecsétjét, azt beragasztotta általvetőjébe; belerakot czipót, szalonnát, az iszák egyik felébe, az ünneplő ruháját a másik felébe, s utrakelt Isten hírével, mint elrongyosodott diák, aki megelégette a tanulást, s megy vissza hazájába, Háromszékre.

Ismerős helyeken ment, vásárosok szekerein is, meg gyalogszerrel is; megszokott tanyákon pihent, szállásolt. Nem tartóztatta fel senki, sem kurucz, sem német. Ámbárhogy zaklatásra, fag-

gatásra is el volt készülve. Itt-ott kerülőt tett, másutt meg rövidítette torony iránt az utját. Nyirkos idő volt és lassan száradó sár. Kedden egész délután eső verte, darócz zekéje egészen átázott. Megszárogatta este a szeredahelyi magyar fogadóban, a város tulsó végén. De előbb gondolkozva állott meg, s nagyot sóhajtott a *Kisenyed* felé térő utnál. Kisenyeden volt ő a tavaly pünköstkör legátus. — Ugy-e Márton, azóta nem jártál ott? Vagy mit kérdek. Hát az ősszel nem elmentél-e oda a szüretre, segítségnek? Ezt a cifra iszákodat is nem akkor hoztad-e onnan emlékül? Többet mondok: ki fonta, szőtte, varrta ezt neked más, mint a te szegény anyai *rokonod*, az özvegy papnének árva katiczája, az a komoly, barna lányka, aki hiszi neked, hogy három esztendő múlva, ha Isten megsegít, pap lesz s akkor ő sem lesz többet árva? Hogy te effélet nem bezzéltél sem neki, sem másnak? Hát szoktál te magad beszélni is? De beszél ám a lombos hajad, a mikor előre lendül; a kezed, a mikor vele hátralegyinted; hát még, a mikor kikapod vele a Katicza öléből a kenyeres teknőt s magad emeled helyette a kamrába. Beszél a két villogó szemed, a mikor egyre ügyeled, hogy ő hogyan tesz-vesz, konyhában, házban hogyan forgódik, nézed, vigyázod, mint a macska az orsót. Igen, igen, az orsót. Emlékszel-e, hogy esténként, a mikor elő-

A tőrből, a mely vettetett.
 A te kezében az én lelkem,
 S ha orcám meg is hervadott
 És bánattól rövidül élttem,
 Mert száz ellen háborgatott —
 Te megsegítesz erős Isten,
 Világos léssen rajtam orcéd,
 Hogy ne gyalázzon a hitetlen
 És elnémuljon a hazugság
 Ajkán a szó az igaz ellen . . .
 — Uram! Uram! te benned biztam,
 Hallád kiáltásom szavát,
 És elrejtél szent sátorodban,
 Vigadok és örvendek immár,
 Háboruságom megszűnik,
 A hitetlenre gyalázat vár
 És koporsója megnyílik;
 Mert csodálatos nagy hatalmad,
 Jóságod, erőd és irgalmad,
 Én uram, erős istenem!

Incze Béla.

A Biblia-Társaság keletkezése és hatása.

Angol földön, Wales tartományban, egyszerű paraszt-család kebelében a szentírás olvasása s a szülők buzgó oktatása alatt nőtt fel a történelmi nevezetességű Jones Mária, a ki fillérenként rakosgatta össze pénzecskéjét, hogy neki is legyen bibliája. 16 éves korában a néhány mérföldre eső Bala városba gyalogolt, hogy az ottani lelkésztől vegyen egy bibliát, de már az ott elfogyott. A leányzó bus könnyeire, Tamás, a derék lelkész a saját egyetlen példányát adta át neki. A gondol-

vették a guzsalyt, hányszor ejtette el az orsóját s te hányszor kaptad s adtad fel. Mintha akkor kérdezzéted volna is tőle egyet mást. Te és kérdezzéted, meg felelgetni is! Önként, vidáman, szaporán! Ejh, mindegy, nem vétek az, Spártában sem volt ám vétek attól, a ki szép leány mellett ült. Valld meg, Márton, te akkor nemcsak kérdezzéted, felelgetted, hanem ígértél is valamit. — »Kerekes rokkát« — Egy kerekes rokkát? Derék fiu vagy, Márton. A kerekes rokkán gyorsabban lehet fenni. Szépen lehet fenni; nem ejtjük el az orsót sem. Bezzeg, zakatol, beszél, kérdez, felel helyettünk. Mellette Katicza vizes tányérkából az ujjával nedvesítheti a fonalat, nem kell piros ajakával érintgetnie, csókolgatnia végig-végig a szösz, mint a gyalog guzsaly mellett. Igazán, van neked, Márton, magadhoz való eszed, Katiczához való szived. De azért most csak hadd fönjön, szöjön, varjon Katicza magában. A megígért kerekes rokka nélkül amugy sem szeretnél te Kisenyedre beállítani. Ma csak pihenj, száradj, másként nem tudom, mikor érsz el Szebenbe.

V.

Másnap délután érkezett Szebenbe Cse rónátoni Márton. Ugy a hogy volt, sárosan, rongyosan sietett a grófhhoz. Ott a piacon, a szürkülő emeletes házban csak annyit mondott a kapun álló

kodó lelkész Londonba utazott, a hol megnyert több jó embert a végre, hogy a walesi népet bibliával lássák el. De mivel Angolországban más vidéken is hasonló szükség mutatkozott a lelki kenyér után, a gondolat szélesbült: el kell látni az összes angol népet bibliával. Majd világra ható gondolattá izmosult: t. i., hogy minden nemzetet részesíteni kell a biblia áldásában! E végre társaság alakítandó. Az első felhívásra néhányan összejöttek — köztünk volt Tamás lelkész is — Londonban 1804-ben márczius 6-ikán és megalakították a »Brit és Külföldi Biblia-Társulatot« önkéntes adakozások és csatlakozások útján. A célkitűzték, mely is ez: a bibliának minden nemzet nyelvén való terjesztése, jegyzet és magyarázat nélkül. E célnak szolgált 100 év alatt ez a dicső Társaság. Könyvtárában őrzik üvegszekrény alatt Jones Mária nevezetes bibliáját saját nevével el látva. E leányzó bibliaszeregete elválhatlan kapcsolatban van a Társaság keletkezésével. A szeretet csodát tesz, világhódító erőt szül. Megirták azóta Jones Máriaéknak és bibliájának a történetét. Szép és megható történet, számos példányban ismeretes nálunk is. Ujabban egy flórenczi tanár lefordította olasz nyelvre és Rómában, hol a Biblia-Társaságnak ma nagy raktára van, 1902-ben, husvét ünnepén, a vallásszabadság nagylelkű öröknek, az olasz királynak és hitvesének ajándékol nyújtották át, kik azt kegyesen fogadták. A Társaság felhasználva az alkotmányos szabadságot (ma már nem a pápa szab törvényt Olaszországnak, abban az időben tüzzel-vassal irtották ott a bibliai keresztyéneket) évenként 100,000 bibliát vagy új-szövetségi részt terjeszt szét; sőt Nápolyban, hol a gályarabságra ítélt magyar lelkészek és ta-

öregrend szolgának: »Enyedről.« Mindjárt fölvezették a nagyságos urhoz. Általvetőjét lent hagyta a bejáróban, de vitte belőle magával Pápai uram irását, meg a szalonnás papirosakat s a város zöld viaszok pecsétjét.

Röviden, természetes őszinteséggel, de minden szavában átgondoltan előadta küldetését és útját, az enyedi állapotokat, ott történt dolgokat, Pápai uram üzenetét, professzorok, egyházak és város kérését. Írásból bizonyosan nem értette volna meg jobban a dolgok állását a főkurátor.

Szikár, középtermetű, vállas alak volt a gróf. Közel jött. Hosszu karját felemelte, csontos kezét rátette Márton vállára, sólyom szemét arcára, ott is a sebhelyre függesztette s szólt:

— Domine, holnap velem jön a generális-hoz. Szegény enyedikért mindent megpróbálunk. Könnyű lesz szépen kérni. De majd megvállik, hogy kisebb a kívánó, nagyobb a nem adó. Félek, lapát hátával mérjük a borsót. Addig, domine, nálam léssen ithon.

Másnap, ünneplőjébe öltözve, szemben állhatott az indulatos, köszvényes, zordon generállissal. Széles karszékében, íróasztal mellett ülve fogadta őket, kezeivel fájó térdeit fogva, tapogatva. Maga Miklós gróf prezentálta az enyedi diákokot. A generális ránézett, németül szólt hozzá. Márton a fejét rázta. Erre latinul kezdett szólni,

nitók kétszáz év előtt kinos szenvedésen mentek át, a biblia-raktár az evangyéliom egyik erőde s az ablakaiba kitett bibliákat kíváncsian nézi és olvassa az odavaló szegény nép.

Rendkívül jellemző a Biblia-Társaság szervezete. Azon az elven nyugszik, hogy a lelkészi elemnek tiszte magyarázni és hirdetni az Isten igéjét, a világiaknak tiszte gondoskodni, hogy a szentírás könyvei napvilágot lássanak és forgalomba jöjjenek, 36 világi férfi, világi elnökkel igazgatja e világra ható társaság ügyeit. Így érvényesítik a presbiteri tisztet és kötelességet. Az is egyik elve a Társaság szervezetének, hogy ezer segítő-egyesülettel behálózzák a különböző vidéket s a tagok adományait egybegyűjtik. Rendes tagja a Társaságnak az angoly királyi család s a német császár is. Az is jellemző, hogy a bibliát kedvelő evangyéliomi hívek nemcsak életükben járulnak évi adományaikkal, hanem végrendeleteikben is megemlékeznek róla, sokszor igen tekintélyes összeggel. Nem halotti misék, czifra oltárok s azok igazgatóinak fentartására, hanem a szíveket és elmét megvilágosító és megszentelő szentírásra s annak »világban való érvényesítésére irányulnak a bibliás keresztyének végső gondolatai.

Mennyire megáldotta Isten a Társaságot, mutatja folytonos emelkedése. Míg alakulása első évében bevétele csak 13,000 korona volt, 99-ik évében 4 és fél millió koronára emelkedett. Fennállása 40-ik évében érte el, hogy a bibliának és részeinek példányszáma egy millióra nőtt fel; ma már majdnem hat millió példány megy szét 370

darabosan. Márton klaszikusan felelgetett. Különböben az enyediék dolgát, kérését maga Miklós gróf tolmácsolta, folyvást állva Rabutin előtt.

— Enyediékről nem akarok hallani. Álnokok, semmirekellők, fenytést érdemelnek, indulatoskodék Rubutin generális.

— Generális uram, nem álnokok azok, csak szerencsétlenek. Mit tehessenek ők a farkasok torkában? Bizonyomra mondom, hogy legalább a klérus és a schola ártatlan és annak csak az ő könyvére van gondja.

— He, a klérus is tud ravasz, kétszínű lenni. De maglássuk. Mindenkiel, klérussal, laikussal az ő hűsége szerint fogok bánni.

Sokáig bizonykodott, kérlelt a főkurator. Látszott pedig, hogy nehezen türtözteti magát is a kitöréstől. De kibirta.

Végre a generális fölemelte fájó térdeiről kezeit, tollat fogott s egy szelet papirosra ezt a sort írta francia nyelven:

»Il est salutaire ajouter foi« azaz: Idvességes lesz hitelt adni.

Aztán lassan ketté szakasztotta a papirost, adta a grófnak, a gróf a diáknak, s ezt a rendelkezését tolmácsoltatta:

— Vigye ezt az írást Enyedre. Az enyediék csempésszék azt be a kurucz táboron keresztül Kolozsvárra, juttassák el ott a császári kommandásnak. A kommandás ismeri a generális kezéírását, s annál fogva a vivőnek nála hitele lesz. Izenni fog aztán a kommandás az ottani állapo-

nyelven a föld minden részébe. Mind páratlan olcsó áron, mert az előállítási ár felerészét a Társaság önkéntes adakozásaiból fedezi. Az oly nyelvekre való fordítás, melyeken még a biblia soha nem szült, fokenként történik; előbb egyes evangyéliomok, aztán a többi könyvek fordítatnak át; képzelhető, hogy mily nagy munkával és mekkora áldozattal. Még csak 67 nemzet nyelvén van egész biblia, 93 más nemzetén az új-szövetség, a biblia egyes részei pedig 186 más nyelven; mindezek idő haladtával egészülnek ki. Mindebből látható, hogy az evangyéliom, az apostolok kora után majdnem kétezer év múlva is, mindig örömhír a föld határán, mert Isten felelete az a földi halandó felsőbb vágyaira. A Nilus folyó forrásánál. Afrikában lakó négy millió fekete bőrű ember csak a múlt század közepén nyerhette meg saját nyelvén a bibliát a Társaság tömérdek áldozata folytán s ma már az Ur Jézus Krisztust 200 gyülekezetben 40,000 bibliás keresztyén dicséri és áldja, a kik azelőtt a sötétség völgyében ültek.

Bámulattal és hálával eltelve kell gondolnunk nemcsak a nagybirodalmak, egy Khina, India, kebelében kivivott hódításaira a bibliának, hanem a Csendestengerben elszórtan fekvő kisebb-nagyobb szigetekre is, melyeken előbb emberevő vad népek laktak, de a kikből egy emberöltő alatt szelid keresztyéneket formált a szentírás megismerése. Szamoa szigetén, a hol 50 év előtt még a pénzt sem ismerték a lakosok, s a közéjük vitt aranyos kötésű bibliákat kókuszolajjal vásárolták pénz hiányában; eldobták bálványait, el a soknejüsé-

tokról, amit szükségesnek lát. Az izenetet hozzák meg szóval Szebenbe; Az izenethozó harmincz forint jutalmat véssen. Florenos triginta.

Csernátoni Márton a beszédet így megértette volna, de a dolgot sehogysem. Hanem a kihallgatásnak ezzel vége volt.

— Adieu! — intett fejével a generális, s szólt ez a diáknak is és úgy látszott, a grófnak is.

Gond és aggodalom nyomta a gróft menet hazafelé.

Maga is pennát fogott. Irt egy néhány sor tanácsot az Enyediéknek. De ha ezt az írást netalán utközben — bátorságnak okáért — el kellene a diáknak dobnia: hát lelkére kötve, izente tőle szóval is, hogy csak teljesítsék hamar a generális kívánságát. Ha pedig valami német sereg rájok menne, mielőtt a kolozsvári válasz megjő, kiki meneküljön, a hogy tud. De ha megjön a kolozsvári válasz Szebenbe: akkor már ne féljenek.

A meghagyás mellé három forint jutalmat adott Mártonnak a gróf s *Isten segítségével* bocsátotta el. Tarisznyáját pedig megrakta a kulcsár, egyszersmind jóakarólag tudatta vele, hogy itt a Hassági korcsmájában valami szász fuvarosok vannak, a kik bort szállítottak ide Vingádról; reggel indulnak hazafelé üres hordokkal; könnyen mehetne velök Szeredahelyig, vagy Konczáig, onnan estére gyalog is elérhet Szászsebesbe.

Márton rábolintott. utána nézett az alkalmatosságnak s a szerint rendezte dolgát. Estig hát Szeben utcáin, piacznán öndönghetett. (Folyt. köv.)

get és rabszolga-rendszert s az igaz Isten hívó gyermekeivé lettek.

Rendkívül megható a hódítás is, hogy az örömtelen vakok is, mintegy 13 nyelven, külön e végre feltalált domboru betűkkel nyomtatott bibliát olvashatnak ujjaik segítségével. A felebaráti szeretetnek és bibliaolvasásnak ily nyilvánulása egészen új és szép eszköz. Betelik a prófétai szó: a vakok látnak, látják az isteni világosságot.

Maga az orosz birodalom a maga 123 millió lakosai közt csak az orosz nyelvű bibliák forgalmáról gondoskodik, az 53 más nyelven beszélő népfajok gondját a Brit Társaság öleli fel, majdnem félmillió példányt hozván évenként forgalomba azok nyelvén. Ezek közt velünk magyarokkal rokon néptörzsek is vannak, például az Ural-hegy déli leltőjén élő baskirok, a pogányság és mohamedán vallás szűk látkörében. A múlt évben adta bezükbe a Társaság a négy evangéliomot ősi nyelvükön. Az orosz kormánynak méltán mond köszönetet a Biblia-Társaság azért, hogy vasutain díjtalanul engedi vitetni a biblia-példányokat, sőt a bibliaterjesztésre vasutvonalain tiz szabadjegyet ajándékoz az árusoknak. *Balogh Ferencz.*

Világkrónika.

A japán-orosz háboru. Az elmúlt héten megtörtént az első szárazföldi összecsapás a két hadviselő fél között, Csöngcsu mellett. Csak az előőrsök, kémcsapatok találkoztak, de ez is egy kis ütközet számba megy. Ezen előcsatározás is az oroszok meghátrálásával végződött, a mit beismre az orosz hivatalos jelentés is. Ha a japán csapat egyik szárnya össze nem zavarodik, a japánok győzelme fényes lett volna. Most már nem sok idő választ el egy nagyobb szárazföldi csatától, mit az oroszok részéről Kuropatkin hadvezér fog vezetni. A japánok közelebből a császárjukat várják a harc-térre, a mi nagyban emeli harcikedvüket.

A szerb királygyilkosok ügye. Péter király az összeesküvésben résztvett tiszteket eltávolította az udvartól; úgy látszik már régen készült erre a tisztító munkára, ebben azonban nyilván környezetének tanácsai mindéddig visszatartották. Az összeküvők nyugdíjaztatása azért történt, mert az európai hatalmak minden diplomáciai összeköttetést megszakítottak Szerbiával. A nevezetes intézkedésről a szerb kormány már értesítéseket küldött szét.

A felekezetenélküli köztársaság A francia kormány elhatározta, hogy a köztársaság felekezetenélküli jellegét külsőleg is mindenütt kifejezésre kell juttatni és hogy a jövőben semmiféle vallásfelekezeten az államban bármi előnybe nem részesülhet. Ez okból a kormány elhatározta, hogy az összes

vallási jelvényeket és szentképeket az állami épületekből távolítsák el. Ez a rendelet első sorban a bíróságokra vonatkozik, melyeknek a termeiben még sok szentkép és feszület van. A szent képek közül azokat, melylyek műbecscsel bírnak, a múzeumokban és képtárakban fogják elhelyezni. A francia kormány ez által ismét a katolicizmusra mért egyhalálos csapást. Csak közelebből is azt a törvényt hozták, hogy szerzetes iskolák nem tarthatók fenn. Mindezek dacára a kormánynak gondja van arra, hogy az iskolákban legyen vallásitanítás. Vajjon, Magyarországon mikor nyernek a felekezetek jogegyenlőséget — a valóságban is, mert papíron még 1848-ban meghozták?

Az indiai pestis. Keletindiában ismét veszedelmesen pusztít a fekete halál. Egy hét alatt, 40.527 ember eset áldozatul a rettenetes betegségnek.

Egyházi élet.

Az 1848. évi XX. trvezikk végrehajtása tárgyában a két protestáns egyház nagybizottsága Br. Bánffy Dezső és Dr. Baltik Frigyes püspök vezetése alatt, a mult hó 25 én nyújtotta át Gr. Tisza István miniszterelnöknek és Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszternek ama »Véleményt«, mely a két egyház kívánalmait foglalja magában Mindkét miniszter igen szívesen fogadta az előkelő küldöttséget. Tisza azt felelte, hogy *szíve hajlamai és meggyőződése* szerint fogja az ügyet *tanulmányozni*. Berzeviczy pedig azt mondta, hogy tőle telhetőleg *minden lehetőt elkövet*, hogy a méltányos

kivánság kielégíttessék. Biztató jelek, csak aztán a beszédet tett is kövesse!

Degenfeld József gróf Amerikában. Márczius közepén érkezett meg New-Yorkba Degenfeld József gróf, a tiszántuli ev. ref. egyházkerület főgondnoka, hogy a konventi elnökség megbízásából összeköttetést létesítsen a hazai egyetemes egyház és az amerikai magyar református egyházak között. A kikötőben tizennyolcz magyar református lelkész várta és fogadta a fáradhatatlan tevékenységű főgondnokot, a ki viharos tengeri ut után érkezett meg Amerikába. A megjelent lelkészek nevében Kuthy Zoltán newyorki lelkész mondott magyar üdvözlő beszédet. Három napi pihenője alatt Degenfeld József gróf, részben a nagykövet, részben pedig Kuthy Zoltán lelkész szívesen látott vendége volt. Innen küldötte széjjel értesítéseit az egyes magyar egyházakba, hogy mikor s milyen sorrendben óhajtja azokat meglátogatni. Eljárásának eredményéről annak idején jelentést fog tenni a konventnek.

Amerikában hanyatló félben van a katolicizmus írja egy kath. író. A roppant nagy biro-

SKRIDLOV TENGER-NAGY.

dalomban 1900-ban csupán 10 millió 774 ezer katolikus van. S daczára, hogy az utolsó évtizedben 8 millió kath. vándorolt ki: mégis ez a létszám alig pár száz ezerrel szaporodott. Az apadás okát aban találja a kath. író, hogy sem az iskolákban, sem a hivatalokban — alatt és fent — álláshoz nem jutnak a katolikusok. Minden helyet protestánsokkal töltenek be. Arról meg éppen szó sincs, hogy az államkormányzók, vagy éppen az elnökök katolikusok lennének. (A jelenlegi elnök református vallású). De még az is oka az apadásnak, mert Amerikában a felvilágosodás hazájában, hamar kipnyilik az emberek szeme és átlátják, hogy a kath. egyház szervezete és hitrendszere eltért a bibliától s így a helyett az evangélium tudományának adnak helyet szívökben.

Meghagyom tinektek.

Meghagyom tinektek, haldokló ágyamnál,
Vissza ne sirjatok;
Elszálló lelkemet, fájó zokogással
Vissza ne hívjátok;
Ugy is kifáradtam az élet zajába
S vágyom megpihenni,
Vágyom odamenni, a hol nem bánt senki,
Ahol nem fáj semmi.

Oh! ne sajnáljátok fiatal életemet,
Mely hamar ellobban;
Tegyétek szívemre meleg kezeteiket,
Ha utolsót dobban;
Fel ne sikoltsatok! hagyjátok aludni
Csendesen, boldogan,
Inkább örvendjétek, hogy szenvedésimnek
Örökre vége van.

Hogy nem voltam boldog, hiába titkoltam
Ti azt jól tudtatok;
Hogy reám néztetek, bánatos szememből
Kiolvashattatok;
Haj! az én szívemet korán elboritá
A bánatnak árja,
Hagyjátok csendesén, hogy panaszló ajkam
A halál lezarja.

Susogó szavakkal ringassatok engem
Utolsó álmomba,
Ne zavarjon fájó, bánatos zokogás
Csendes nyugalmamba;
Talán nem nyugodna hön szerető szívem
Óda lenn a sirba,
Ha tudnám, hogy azok, kiket úgy szerettem
Itt maradnak sirva.

Beszéljétek rólam, mintha távol lennék,
És varnátok vissza;
Ugyis találkoznak oda fenn az égben
Kiknek szívök tiszta;
A mikor lezárom fáradt szemeimet,
Hagyjátok pihenni,
Ugyis oda vágyom, a hol nem bánt seki,
A hol nem fáj semmi.

Kóty Mariska.

Apróságok az életből.

— Jezsuita térítgetés. —

»Hát neked van-e olvasód? — kérdi a hecvez káplán a 16 éves székely hajadont. »Én Istenem! — talán olvasó könyvet akar adni a Tisztelendő úr? — de nekem nincs időm olvasni, mert sok a dolog a konyhán.« Valami gyöngy-félet vesz elő a czeremoniás Tisztelendő ur »nekem nem kell, mondja a leány, én istálom, nem értek ahhoz.« Nő, nem is adok neked ilyent, hanem adok két piczulát.

A leányka, ki e történetkét elbeszélte, elmondá ezt is: »eleget térítgettek engemet istálom a Tisztelendő urak, a szakácsné és mások; mondták: légy katolikus; — én osztán nem, megmondtam nekik.«

Igy kell a kísértőt elüzni, — erre tanított az ur Jézus: távozz tőlem sátán!

— A fekete sereg vitézei nem mindig magyar katonák. —

»Nem a Tiszteletes ur temette az iskola-szolga fiát?« — nem, felelém. Nem is tudtam, hogy eltemették, már vártam, hogy eljö az apja hozzám. Nem jött. Tehát eltemették a kis gyermeket? . . .

Mégis csak rettenetes erőszakos emberek ezek az urak! valóságos rabló gazdálkodást folytatnak a hit világában. Megtelt a szívem keserűséggel ez újabb eljárásra Kérdőre vontam a káplán urat. Minden indulat nélkül csak ezt kérdeztem: »mely alapon temette el T. ur a K. kis fiát?« — Hozzánk tartozott, volt a nyers válasz. De hiszen az apa ref., szólék ismét; a polgári házasság előtti időben az 1868. évi törvény az irányadó. »Nekem mindegy, bármit mond az 1868. évi törvény, reám nézve az semmi!« — Mi, kiálték: a magyar állam törvénye önök előtt semmi? Lelkem lángba borult e szóra. Jó — mondám — tehát harcz kell önöknek! Lesz hát harcz!

Felöltöztem a hitnek mellvasába. Elhatároztam, többé nem kimélem a hamis prófétákat »kik kívül mutatnak, belül telve vannak undoksággal.«

Eddig még védtem őket, mert elvem az, hogy »nem kárhoztatok senkit, hol Krisztust látok«. De képmutatás még az a csekély látszat is.

Magyarországon született, de a római fekete sereg gondolatával megmérgezett, kinek száján ily szó fakad:

Nekem a magyar állam törvénye semmi!

Eredménytelen halászat.

Midőn a csendes kopogtatásra *tesséket* kiáltottam, a megnyilt ajtón lassacsán, vontatva haton léptek be irodámba. Elől Liza jött, a takaros, tiszta, cigány református asszony, mellette egy 40—50 között álló magas férfi, aztán egy fiatal cigány legény s 16 évesnek látszó leány, hátul egy idősebb nő és férfi. Még künn is marad-

tak. Nemcsak egy család jött, hanem vele rokonok is. Lizát már ismertem; pár nappal elébb vette ki hason nevű leánya keresztlevelét, ki férjhez akart menni Jánoshoz, az ifju legényhez. A fiut róm. kath.-nak mondta Liza akkor s most azért jöttek, hogy megmondják miszerént a Tisztelendő ur nem engedi, hogy nálunk legyen az esküvő. Haragosan és egyenesen meg is mondta, hogy nem adja ki a János keresztlevelét. »Liza — mondám, én megmondtam már magának, hogy a keresztlevelet ki kell adja a tiszt. káplán ur; mert a polgármester ur a nélkül a leánya és János házassági ügyében nem járhat el. Már pedig ugye János fiam: te el akarod feleségnek venni Lizát?« — igen instálom a Tisztelendőt. Tehát, titeket ebben nem akadályozhat meg senki, mert az új törvénytől fogva az az első, hogy az anyakönyvvezető urhoz mennek a legény és leány; ezt parancsolja a törvény, — oda vinni kell a keresztlevelet, azt ki kell adni nekem is és minden papnak, ha kéri. Menj hát vissza, fizess ki az árát s kiadja a t. ur.

Az egész társaság együtt ment Jánossal, — de hiába! Együtt kellett visszajöni leverten, nagy bánattal.

»Ejnye! — gondolám, ez mégis igen van; ez erőszakos halászatot nem tűrök.« János fiam! szereted te Lizát? Igazán elakarod venni? Ha igen, légy bátor, állj sarkodra. Igazságot mondok nektek: ki kell adni a keresztlevelet még ha nálunk lesz is az esküvő; mert ez a törvény. Indulj és a míg iskolába kell mennem vallásórára, itt legyen a keresztlevél, ha Lizát szereted.

Nem várhattam, míg a tisztelendő káplán ur Loyola minden fegyverével rémitgette a fiut, vonakodva a keresztlevelet kiadni; mennem kellett az iskolába. Az uton szembe találtam az egész társaságot. Már meszsziőről lobogtatta János az írást, kiáltván felém: meg van instálom. Jaj, de szinte a földbe sülyedtem; nem hagyott rajtam semmi becsületet.

»Az igazságért kellett elviselned fiam — mondám — Krisztus urunkat arczul is csapkodták és pökdösték. Átvettem a keresztlevelet, meghagyva, hogy délután jöjjenek el az irodába.

»János fiam, hiszen te nem vagy pópista, mint nekem monadt; az édes apád a mi evangéliumi szent hitünkhöz tartozik — szólék a társaság élén bejövő fiuhoz. Most már tudd meg, hogy ezentul minden vasárnap ott kell lenned a mi templomunkban Lizával együtt.

Ugy is volt. Hiába protestált a János pópista anyja, az erőszakos halászat eredménytelen volt; a kit igaztalanul elkereszteltek, 25 év múlva visszavettem. János és Liza, mint új pár is mindig gyakorolták ott létem alatt a templomot. Pásztorok ébren legyetek!

Evangelista.

Mai képünkhöz.

Az orosz-japán háboru vezér alakjai közül ez alkalommal *Skridlov* tenger-nagyot, a Kelet-Ázsiai orosz hajóraj főparancsnokát mutatjuk be. Hogy *Skridlov* jeles vezér abból is látszik, hogy eddig *Porth-Arthurt* és *Vladivosztok* kikötőket nem sikerült bevenni a japánoknak. Ha bevételnek is, részben az erő hiányának lesz tulajdonítható. *Porth-Arthur* bevételét minden nap várják.

Vegyes hírek.

A czeglédi nők ajándéka Kossuth Ferencznek. Az országos függetlenségi párt betegen fekvő elnökét, *Kossuth* Ferenczet, a czeglédi nők a husvétii ünnep alkalmából egy nagy, virágokkal telerakott gyönyörű virágállvánnyal lepték meg. A virág állvánnyal egyetemben a következő levél érkezett: Aggódva figyeltük hosszas betegségét. Öröm és szomorúság töltötte el sziveinket, ha egy jobb vagy rosszabb hírt hallottunk állapotáról. Most, a mikor állandóan halljuk a jó hírt, hogy városunk szeretett képviselője otthagya betegágyát, örömeinknek, ha szóval nem is, de levélben adunk kifejezést, kívánva, hogy egészségét, a mi nemcsak nekünk czeglédieknél, de az egész ország minden igaz magyar lakójának olyan becses és drága, nyerte vissza mielőbb. Mi czeglédi nők igaz magyar honleányi szívvvel várjuk, hogy mielőbb egészségben viszontláthassuk körünkben. Addig is mindnyájunk szeretetét és tiszteletét küldjük.

Vonat, vasut nélkül. Egy vállalkozó Budapesten olyan vonatot akar összeállítani, a mely nem sineken, tehát nem vasuton halad, hanem a szabad országuton. Vezeti egy gőzmozdony, utána vannak akasztva a kocsik és bemeher még a keskeny utcákba is és minden akadály nélkül meg is fordulhat. Tervét engedély nyeres végett már, be is adta a kereskedelmi miniszteriumba. No, ha megindul ez az ujmódi vonat, aligha lesz szükség lóra, tehenre, meg igás marhára, mert még az erdőre is vonaton mehetünk. De azért egyelőre senki se adja el igás marháját, sőt szerezzen.

Hány csillag van az égen. Roberts A. W. angol csillagász érdekes adatokat közöl arról, hogy hány csillag ragyog az égen. Azt állítja, hogy a föld déli fél-égboltozatán csak szabad szemmel 5600 csillagot számlált, tehát az egész égboltozaton körülbelül 10 000 szabad szemmel látható csillag van. Közönséges színházi látcsövön nézve már 100.000 csillag látható, míg a Yerhes-féle messzelátóval 200 milliót lehet látni. Roberts dr. szerint, ha az égboltozatról az újabb fotográfáló messzelátóval fölvetelt csinálnánk, legalább 500 millió csillag mutatkoznék.

Tél a tavaszban. *Velenczében* és *Szerajevóban* a múlt héten nagy hó esett. A fagy miatt sok kár esett a vetésekben. Hazánkban közelebről Háromszék megyében és felső Magyarországon, *Selmezbányán* voltak havazások. Kár nem sok esett, mert a kikelet még nem indult meg.

Szerencsétlenség czéllövés közben. A kézdí-vásárhelyi honvédségi laktanyában szoba-czéllövés-ben gyakorolták magukat a honvédek. Amikor Ferencz Károlyra került a sor, a legény czélt és abban a pillanatban, hogy elsült a puska, Boldizsár József szent-katolnai honvéd, aki a padlóról üres töltényeket szedett, fölemelte a fejét és a parányi apró ólomszem a szerencsétlen ember halántékába furódott. Ferencz Károly kétségbeesve rohant pajtásához, de már sem ő, sem az orvosi beavatkozás nem segíthetett, mert a szerencsétlen honvéd már halott volt.

Végzetes fogadás. Szatmár mellett a szomszédos Berend községben különös fogadásnak esett áldozatául Dézsi József vagyonos földmivelő. Születésnapot ültek a kocsmában és a társalgás közben Pándi Ambrus felvetette az eszmét, hogy ki tud egyhajtásra 3 liter szilvapálinkát meginni. Dézsi József ajánlkozott erre. A fogadás megtörtént és a nyertes Dézsi lett. Ámde nem sokáig örülhetett, mert egy félóra múlva az örület jelei mutatkoztak rajta. Mire orvosi segély érkezett, Dézsi iszonyu kinok között kiszenvedett. A vizsgálatot megindították. Pándit az ügyészség le-tartoztatta. Ugy van az, a pálinka egyik embert hamar a másikat későre öli meg, de valamennyit elpusztítja.

Erdőégések. A mult napokban nagy erdő-égések voltak Hunyad és Szilágymegyében. Ez utóbbi helyen az égés szándékos gyújtogatásból keletkezett. Az oláhok elégedetlenkednek helyzetükkel, s e miatt gyújtották fel a Bánffyok erdeit. Az alispán jeientése szerint a helyzet olyan komoly, hogy sem adószedést, sem ujonczozást nem lehet addig megkezdeni, míg akkora katonai és csendőri erő nincs készenlétben, amelylyel el lehet fojtani a kitört lázongást. Az oláhok faluikból kiverik a zsidókat és kaputos embereket, az előljároság helyébe pedig szoczialista előljároságot választanak. Vajjon mire gondolnak a románok? Talán csak nem egy uj 48-ra?

Elpusztult hajók. Az angol tengerészeti hivatal szerint a mult 1903-ik évben 5550 különféle nemzetiségű gőzös és vitorlášhajó pusztult el a tengeren. A balesetek száma egy év alatt 492-vel emelkedett. A legtöbb szerencsétlenség (1689) hajók összeütközése, szélvész (1050) s a gépek elromlása (641) miatt következett be.

Meggyilkolt erdőőr. Dévánál a boozsi ország-uton meggyilkolva találták Betye Lázár tirnoviczai állami erdőőrt. A körülményekből ítélve többen támadták meg és botokkal verték agyon. A gyilkosság oka boszu, mert a meggyilkolt pontosan teljesítette hivatását és sok vadorzót és fatolvajt fogott el. A nyomozást ez irányban indították meg.

A budai királyi várkastély 1905. tavaszán minden részében készen lesz. Az építésre eddig

27 millió koronát használtak föl. A nagy termek is elkészültek már kivéve a középső rész nagy dísztermét, mely a palota-utra nyílik és a várkertre néző buffet-termet. Minden terem falait a hazai történelem nagy alakjai, vagy a népköltés epizódjai díszítik kiváló művészeinktől. A buffet-terembe Feszty Árpád most festi a falra Argirus király és Tündér Ilona meséjét. Ennek a teremnek hossza 50 méter, szélessége 8, magassága 10 méter. Feszty nagy részben már elkészült munkájával. A fantasztikus szép regét három nagy képre osztotta fel a művész. Ezekből a két szélső 7—7, a középső 11 méter területet foglal el.

Az orosz uralkodó »czár« elnevezése téves és helytelen. Hivatalos czime: »császár és autok-rata«. A »czár« elnevezés régi orosz szó s her-czeget vagy fejedelmet jelent. Midőn Nagy Péter czár XII. Károly svéd királyt Poltavánál legyőzte, a »czár« czímet letette s azóta az orosz uralkodó hivatalos czime: »császár«. Ezen czímet a bécsi kongresszuson (1815) a hatalmasságok oly kikö-téssel fogadták el, hogy az orosz császár rangja csakis nyugati Európa többi királyai után követ-kezzék.

A khinai hadseregben az ezredparancsnokok kivételével bambuszbottal mindenki megfenyithető. A valami vétséget elkövetett ezredparancsnokot tábornoka pofon ütheti. Az illetőnek jogában áll a pofonütés helyett feje vételét kívánni.

A szerkesztő postája.

R Gy. Zombor. A »Vasárnap« kérdézt munkatársai-nak lakása a következő: G. Diószeghy Mór, ref. lelkész, lakik: Érkávás. Szilágymegye. Király Béla ref. lelkész, lakik: Hagy-más. Bodon u p. Marosvásárhely. Kóty Mariska, lakik Felső-Tömösön, Brassó megye. Osváth Lajos ref. lelkész, lakik: Feketelak u p. Czege, Kolozsmegye. A kért számokat már elküldöttem volt Közleményeit rendre felhasználjuk.

Zs. K. Hosszúfalu. A dolognak utána néztem. Ezután rendesen megy. A bejelentett előfizetőnek megindítottam a lapot. Előfizetőink száma, bizony több is lehetne. Ez idő szerint 630 van, de hogy karácsonra mennyi marad: nehéz megmondani. A magasabb nyomdai árak mellett, nem tudom, hogy ezt az évet kihuzzuk-e deficit nélkül. A mult évet. Isten jóvoltából, deficit nélkül zártuk be. Ez is valami. Szives üdvözet

Cs. I. Zetelaka. A két koronát köszönettel nyugtazzuk. Előfizetése ez év végéig rendben van.

Cs. J. Kiskede. Előfizetése jul 1-ig meg van újítva. Még nem tudom.

Sz. L. Tordaszentlászló. A bejelentett egyéneknek meg-indítottam a lapot. Fáradtságodat köszönöm, de valami tan-ügy közleményt is szivesen vennék. Telik onnan. Az atya-fiakkal egyetemben szives üdvözet

S. S. Hosszúfalu. A bejelentett címre szintén megkez-dettem a lap küldését. Így, ha minden előfizetőnk még egyet szerezne maga mellé: csak megélnénk valahogy. Buzgósága találjon követőkre.